

Közszereplés és személyiségi jog. Száguldó, szenzációéhes, ezerszemű és tizezervágyú korunkban az egyén legföltettebb személyiségi joga: a rejtve maradási joga. Magánéletünk akármilyen jóakarató feltárása is súlyosan sérthet, a büntetőjog normái pedig nem elég rugalmasak ahhoz, hogy az eszmei magánlaksértőt is büntethessék. A riporterek jellemző tulajdonsága a fürgeség, nem pedig az ízlés, s így bármelyikünkkel megtörténhetik, hogy a riporter szemé rajta akad meg. Talán éppen azért, mert a riporter fejébe vette, hogy most a sablont fogja írásművészete tárgyául felhasználni. A szürke embert az indiszkrétció veszedelme kevésbé fenyegeti, a vezető egyéniség azonban sosem tudja, mikor kerül az ujság hasábjára betűben, képen vagy rajzban. *Signum odiosum*-a beérkezetteknek a reflektorfény, mely rájuk esik. Ez a fény a jogász számára árnyék, mely a közszereplő rejtve maradási jogának külső korongjára borul. A közszereplő rejtve maradási joga kisebb terjedelmű az általánosnál.

Tóth Sándor magántisztviselő jogosan tiltakozhatik az ellen, ha életrajzát valamelyik napilap pusztá szeszélyből leközli, az ellenzék most megválasztott, eddig ismeretlen, fiatal képviselője azonban nem. Az Akadémia elnökének fényképe vogelfrei, Nagy Károly bölcsészhallgatóé nem.

A személyiségi jognak ez a közérdekű korlátozása a közönség ismeretszomjában leli alapját, az emberek tudásvágyában a napi történelem eseményei iránt. A közönségnek ez az igénye a napi történelem kapujánál kezdődik és a napi pletyka bejáratánál végződik. Indokoltsága pedig abban az emberi tulajdonságban áll, hogy a társadalmi hullámok mozgása csak szemléltető ismertetés útján válik a nagyközönségben eszmévé, s az államférfi, a művész, a tudós arcképe hatalmas propaganda eszköz. Aznapi hír és a fotóriport a villamoson, autobuszban, autóban siető emberek napi elesége és ez a fogyasztás is olyan szükségszerű és állandó, mint a kenyéré.

Aki egyszer a közéleti szereplés messze világító tógáját felöltötte, nem panaszkodhatik azon, ha tógája messze világít. Tógája bemocskolását azonban túrníe nem kell. Aki ezt a tógát egyszer magára öltötte, ezentúl nem húzódnak szemérmes Józsefként a mohó és kíváncsi közönség Potifárnéi elől.

Ném meggyőző tehát a kir. Kúria P. I. 3647/1928. sz. ítélete (Mjogi Dvtár 1931. §.), mely a közéletben szereplő személy arcképének közlését cikk kíséretében csak az esetben engedi meg, ha feltehető, hogy az ille-

tőnek a fénykép közlése ellen nincsen kifogása. A helyes álláspont szerint a tárgyilagosan és ízlésesen bíráló cikk mellett a közéleti egyéniségről tárgyilag és ízléses fénykép akkor is közölhető, ha az illető a közlés ellen tiltakozik. Shaw, akinek szeszélyes ötletei ismertek, hasztalanul számúzná a fényképezőgép szellemeit, a főpolgármester sem tiltakozhatik fényképe közlése ellen, de annak az alpolgármesternek, akinek egy fényképét „X. Y. alpolgármester olajjügnök lett” címmel közli az ujság, helyesen ad a kir. Kúria . . . actio negatoriat és eszmei kártérítést. Vitás azonban, hogy a világos törvény szövegen túl (Szjt. 64., 65. §.) megilleti-e az ábrázolt személyt is a megrendelő mellett a szerzői jogi védelem és büntethető-e a törv. 18. §-a szerint. A Reichsgericht egy régebbi határozatában más álláspontra helyezkedett (RGSt. 33. 295). Nem lett volna-e meggyőzőbb a kir. Kúria ítéletének általános magánjogi, személyjogi vagy deliktuális fundamentumot adni?

A híres Bismarck-esetre gondolok. A halottaságyon feküdt a vaskancellár. Két fényképész lopódzott a kastélyba. A felvétel sikerült. Az örökösök perrel lépnek fel, a közléstől való eltiltást és a lemezek megsemmisítését követelik. A Reichsgericht a keresetnek helyt ad (RGZ. 45, 170), mert alperesek tiltott cselekménnyel (magánlaksértéssel) jutottak a fényképhez.

A közéleti szereplőt is megilleti a rejtve maradhatóság joga magánéletében. La vie privée doit être murée. A demarkációs vonalat megvonni azonban nehéz feladat. (V. ö. a Kohler: Eigenbild im Rechte 46. oldalán közölt amerikai esetet.)

Dr. Goldberger József.

Kellékhányos váltók. A váltónak, akkor amikor pereltek, összes lényeges kellékeivel el kell látva lennie, mert kellékhányos váltó aapján a bíróság nem bocsát ki váltófizetési meghagyást. Kérdés azonban, hogy a kellékhányos váltó óvatolható-e, illetve az annak alapján felvett óvás érvényes-e?

A kir. Kúria gyakorlatából az tűnik ki, hogy a váltó érvényesítése alatt nemcsak a perlést, hanem a fizetés hiánya miatti óvást is érti, mivel a váltó összes lényeges kellékeit már a fizetés hiánya miatti óvás alkalmával megköveteli.

Kimondotta ugyanis a Kúria, hogy a kellékhányos fizetés véget bemutatót és megóvatolt váltóúrlapra vonatkozó óvás érvénytelen akkor is, ha a hiányzó kellék utólag pótolatott, mert az óvatolás alkalmával ily körülmények között nem váltó mutattatott be (C. 857/1903).